

Datum 17 oktober 2014

Regionstyrelsen

Förslag från Vattenfall om flyttad verksamhet inom GEABs koncernbolag, Gotlands Energi AB, nytt konsortialavtal och bolagsordning

Förslag till beslut

- Upprättat förslag till konsortialavtal mellan Vattenfall AB och Region Gotland avseende parternas samverkan i Gotlands Energi AB godkänns.
- Upprättat förslag till bolagsordning för Gotlands Energi AB godkänns.
- Den i Konsortialavtalets avsnitt 2.3, 2 st, beskrivna årliga diskussionen och överenskommelsen om utdelning och koncernbidrag ska inom Region Gotland åligga regionstyrelsen.

Bakgrund

Vattenfall förvärvade 1978 samtliga aktier i AB Gotlands Kraftverk. Samtidigt namnändrades bolaget till Gotlands Energiverk AB, numera Gotlands Energi AB (GEAB). Genom ett konsortialavtal mellan Vattenfall och kommunen 1977 sålde kommunen Visby Elverks distributionsanläggningar m.m. till Vattenfall som i sin tur överlät dessa till GEAB. Som betalning fick kommunen 25 % av aktierna i GEAB.

När elmarknaden avreglerades i början på 2000-talet förhandlade kommunen och Vattenfall om GEABs uppdelning av försäljnings- resp. nätverksamheten i olika bolag utifrån de nya förutsättningarna som då gällde.

Förhandlingarna rörde även GEABs rätt enligt konsortialavtalet att bygga ut och bibehålla ledningar och nätstationer på kommunens mark utan att betala ersättning. Resultatet blev ett nyttjanderättsavtal där GEAB skulle ersätta kommunen med ca 300 000 kronor per år för det intrången som kablar och fjärrvärmeledningar m.m. förorsakar.

Även ett nytt konsortialavtal träffades från 2004 med en femårig förlängningsklausul.

GEABs styrelse har nu gjort en översyn av bolagsstrukturen för att få en så effektiv styrning som möjligt. VD:n Jenny Larsson har då fått ett uppdrag att se över bolagsorganisationen så att den också är anpassad efter dagens EU-lagstiftning avseende nätbolagets särställning gentemot koncernbolagen som hanterar elförsäljning respektive annan produktionsverksamhet och också är anpassad efter lagen om upphandling för energisektorn.

Kort kan förslaget beskrivas så här. Elhandeln som i dag hanteras i dotterbolaget Gotlands Elförsäljning AB berörs inte utan ligger kvar som tidigare. Elnätsverksamheten som i dag hanteras i moderbolaget GEAB förs över till dotterbolaget Gotlands Energientreprenad AB som byter namn till Gotlands Elnät AB. Den i sistnämnda bolags bedrivna entreprenadverksamhet delas upp mellan elnätsföretaget och moderbolaget GEAB. Moderbolaget tar också över ägar-, service- och kundfunktioner som tidigare legat på Gotlands Energientreprenad AB.

Här lämnas en kortfattad beskrivning över de större förändringar som finns i det nya konsortialavtalet och bolagsordningen för moderbolaget GEAB.

KONSORTIALAVTALET

1.6, 6-7 st: Nya stycken som förtydligar att dotterbolaget Gotlands Elnät AB har begränsningar i moderbolagets styrmöjligheter pga ellagens och EU-regler om unbundling. *"EU ger ut elmarknadsdirektiv som bland annat syftar till att säkerställa konkurrens på lika villkor mellan olika aktörer på elmarknaden. En förutsättning för detta är att monopolverksamhet och konkurrensutsatt verksamhet hålls isär. Regler om unbundling (åtskillnad) har därför tagits in i den nationella svenska lagstiftningen. Reglerna medför bland annat krav på tydlig uppdelning mellan eldistribution och elhandel."* Hämtat från Vattenfalls hemsida.

2.2.1, 2 st: Tidigare bestämmelse om målet för Bolagets (moderbolaget GEAB) soliditet har nu även utsträckts till att omfatta respektive dotterbolag.

Avsnittet 2.3 om Utdelning har fått nya bestämmelser.

1 st Samma "Parterna är överens om att den del av resultatet, som inte erfordras för att bibehålla eller uppnå avsedd kapitalstruktur skall delas ut till ägarna." **2 st** innehöll tidigare en regel som begränsade möjligheten att använda vinsten till höjning av det egna kapitalet i stället för att ge utdelning till ägarna. Regeln nu borta.

Nya 2 st lyder "Parterna är vidare överens om att frågan om utdelning från Bolaget samt frågan om koncernbidrag från dotterbolag skall för varje verksamhetsår bli föremål för diskussion och överenskommelse mellan parterna."

Nya 3 st lyder "Parterna är vidare införstådda med att verksamheten i dotterbolaget, Gotlands Elnät AB, står under tillsyn av Energimarknadsinspektionen (Ei). Ei beslutar på förhand om en intäktsram för en 4 års period samt kommer att reglera vilken avkastning på dotterbolagets kapitalbas (anläggningar) som anses vara skälig och rimlig. Parterna är överens om att nu gällande och senare ny/ändrad lagstiftning för nyss nämnd verksamhet skall följas."

Nya 4 st "Kan parterna inte uppnå en överenskommelse i enlighet med andra stycket ska bestämmelsen i punkt 5 sista stycket tillämpas." Punkt 5 sista stycket säger: *"Om parterna inte kan uppnå enhällighet vad gäller ovan i denna punkt 5 angivna frågor skall frågan behandlas vid en andra bolagsstämma eller ett andra styrelsemöte som då skall äga rum med sådant mellanrum att frågan kan hinna diskuteras inom respektive parts organisation och mellan företrädare för parterna. Vid sådan andra bolagsstämma eller sådant andra styrelsemöte fordras inte enighet enligt denna punkt 5."*

Avsnitt 3 Bolagets styrelse och revisorer

3.1 Minskning av antalet styrelseledamöter ska ske, från nu 8 (varav regionen 3) till 4 (varav regionen 1). Bolagsordningen säger dock lägst 4, högst 8. Smidigare att arbeta med en mindre styrelse enligt VD.

Avsnittet 9 Service- och leveranssäkerhet tas bort varför numreringen på efterföljande avsnitt konsekvensändras. Lyder i dag: "Parterna är överens om att samtliga Bolagets kunder skall garantera hög service och god leveranssäkerhet."

BOLAGSORDNINGEN för Gotlands Energi AB

6 § Antal ledamöter i styrelsen som tidigare, dvs lägst 4 högst 8 men som anges ovan i Konsortialavtalet 3.2 så är tänkt att det framöver endast ska vara 4 ledamöter, varav 1 från Regionen. Färre suppleanter i styrelsen från tidigare högst 8, till nu högst 4. Bestämmelsen om minsta antalet ledamöter för beslutsmässighet borttagen. Tidigare mer än hälften av ledamöterna.

Bedömning

Förutom de mer lagstyrda delarna av det förslag som Vattenfall/GEAB presenterar så finns vissa frågor som berör regionen som minoritetsägare på visst sätt. Vad innebär förändringarna för Region Gotland när det gäller dess inflytande och information från styrelsearbetet med det minskade antalet styrelseledamöter är en fråga som kan ställas?

Hur påverkas regionens möjligheter till framtida ekonomiska avkastning från aktieinnehavet i GEABs när verksamheternas huvudsakliga intäktsmassa flyttas

till dotterbolagen? I den nya strukturen flyttas GEAB-koncernens huvudsakliga intäkter (näthandel ca 70 % av omsättningen 2012 + en liten elhandel ca 2 % 2012) från moderbolaget GEAB (där regionen har sitt aktieinnehav) till de två dotterbolagen. Kommer GEABs utökade satsningar gentemot vindkraftsbranschen att finansieras genom ”indragen avkastning” eller alternativt ökat ägarbidrag?

För regionens del bör den årliga diskussion och överenskommelse om utdelning och koncernbidrag som anges i avsnitt 2.3, 2 st åligga regionstyrelsen.

Ledningskontoret

Jan Björinge
regiondirektör